

Bruxelles, den 10. december 2019
(OR. en)

14945/19

SOC 794
EMPL 605
EDUC 477
JEUN 145

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	delegationerne
Tidl. dok. nr.:	14646/19
Vedr.:	Inklusive arbejdsmarkeder: forbedring af beskæftigelsen for personer i en sårbar situation på arbejdsmarkedet
	– Rådets konklusioner

Vedlagt følger til delegationerne Rådets konklusioner om ovennævnte emne, der blev vedtaget af Rådet (EPSCO) på samlingen den 10. december 2019.

**Rådets konklusioner om inklusive arbejdsmarkeder:
forbedring af beskæftigelsen for personer i en sårbar situation på arbejdsmarkedet**

Rådet for Den Europæiske Union

ANERKENDER følgende:

1. Bedre beskæftigelsesmuligheder for alle er en klar målsætning for Den Europæiske Union¹. Den europæiske søjle for sociale rettigheder understreger også enhver ret til bistand til at forbedre udsigterne til beskæftigelse eller selvstændig virksomhed og adgang til arbejdsmarkedet. Derudover er arbejdstagere i EU beskyttet mod forskelsbehandling på grund af religion eller tro, alder, køn, seksuel orientering, handicap og race eller etnisk oprindelse. Desuden er der i dele af EU-lovgivningen fastsat yderligere bestemmelser om integration af ligestillingsaspektet.
2. Manglen på arbejdskraft, navnlig faglært arbejdskraft, indvirker negativt på den økonomiske vækst, produktiviteten og Europas konkurrenceevne. Det er derfor vigtigt at overveje, hvordan man kan fremme beskæftigelsen af personer, som i øjeblikket befinder sig uden for arbejdsmarkedet, eller som ikke er i stand til at indfri deres potentiale på grund af særlige ulemper eller hindringer i arbejdsmiljøet, f.eks. manglende tilgængelighed. Personer, der befinder sig i en sårbar situation på arbejdsmarkedet, er ofte en underudnyttet ressource. Deres integration på arbejdsmarkedet er et vigtigt middel til at opnå en højere samlet beskæftigelsesfrekvens, social samhørighed og inklusion.

¹ Den konsoliderede udgave af traktaten om Den Europæiske Union, afsnit I, artikel 3, stk. 3, og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, afsnit II, artikel 15.

3. Beskæftigelse giver indkomst og skaber en særlig social rolle som arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende. Visse specifikke grupper af borgere befinder sig fortsat i en sårbar situation på arbejdsmarkedet. Der er særlige udfordringer i forbindelse med deltagelse og inklusion af f.eks. personer med handicap, ældre arbejdstagere, lavtuddannede langtidsledige, unge, især unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse (NEET'er), personer med omsorgsforpligtelser, romaer og personer med migrantbaggrund, navnlig tredjelandsstatsborgere med lovligt ophold. Der er også særlige udfordringer i forbindelse med den vedvarende kønsskævhed på arbejdsmarkedet og de vanskeligheder, som sårbare personer i landdistrikterne oplever.
4. For personer, der befinder sig i en sårbar situation på arbejdsmarkedet, og navnlig for personer med handicap, er adgang til og deltagelse på arbejdsmarkedet af særlig betydning. Uden denne adgang og deltagelse kan de opleve større social isolation, stigmatisering og økonomiske byrder i forhold til personer uden handicap eller personer, der befinder sig i en bedre situation på arbejdsmarkedet. Hertil kommer, at eventuelle ulemper yderligere øger risikoen for langtidsledighed og inaktivitet eller for helt at falde ud af arbejdsmarkedet.
5. Med hensyn til personer med handicap forpligter artikel 27 i konventionen om rettigheder for personer med handicap², som EU og alle medlemsstaterne er part i, deltagerstaterne til at "sikre og fremme virkeliggørelsen af retten til arbejde," bl.a. ved at skabe og sørge for beskæftigelsesmuligheder af enhver art, herunder selvstændig virksomhed. Princip 17 i den europæiske søjle for sociale rettigheder fastslår, at "personer med handicap har ret til indkomststøtte, der sikrer et værdigt liv, tjenester, som sætter dem i stand til at deltage på arbejdsmarkedet og i samfundslivet, og et arbejdsmiljø, der er tilpasset deres behov". Endvidere bør medlemsstaterne i overensstemmelse med samme konventions artikel 28 tage skridt til at sikre og fremme, at personer med handicap har ret til social tryghed.

² Konventionen om rettigheder for personer med handicap og den valgfri protokol hertil (A/RES/61/106), som blev vedtaget den 13. december 2006.

UNDERSTREGER følgende:

6. På grund af de mange forskellige udfordringer, som personer, der befinder sig i en sårbar situation, står over for på arbejdsmarkedet, er der behov for en strategi for aktiv integration med vægt på skræddersyede foranstaltninger, der tager hensyn til ligestilling mellem kønnene. Det er vigtigt at levere tjenester på et tværsektorielt og tværfagligt grundlag, der sikrer adgang til en række forskellige kvalitetsprægede, økonomisk overkommelige og tilgængelige beskæftigelses- og sundhedstjenester samt sociale tjenester, herunder bolig, børnepasning, social beskyttelse og støttet beskæftigelse. I de tjenester, der ydes til personer med handicap, bør der lægges vægt på problemer med tilgængelighed og rimelig tilpasning³. Der er også behov for vejledning og incitamenter for at muliggøre deltagelse i livslang læring. Det er også vigtigt at fokusere på forebyggende tilgange, herunder systemer for tidlig varsling. Navnlig offentlige enheder såsom sociale tjenester og offentlige arbejdsformidlinger spiller en afgørende rolle med hensyn til at yde individuel og helhedsorienteret støtte på et tidligt tidspunkt.
7. Kvikskranker er afgørende for alle brugere i kombination med outreachaktiviteter rettet mod dem, som befinder sig længst væk fra arbejdsmarkedet. Effektiv koordinering kræver informationsudveksling og øget samarbejde mellem forskellige tjenester, navnlig arbejdsformidlinger og sociale tjenester, og andre aktører, navnlig civilsamfundet og, hvor det er relevant, arbejdsmarkedets parter og uddannelsesinstitutioner.

³ Artikel 5 i Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 fastslår, at arbejdsgiveren skal træffe de foranstaltninger, der er hensigtsmæssige, for at give en handicappet adgang til beskæftigelse, til at udøve den eller have fremgang i den eller for at give vedkommende adgang til uddannelse, medmindre arbejdsgiveren derved pålægges en uforholdsmæssig stor byrde.

8. Adgang til livslang læring af høj kvalitet er især vigtigt i en arbejdsverden, som er under konstant forandring, herunder på områder, hvor der er potentiale for vækst i beskæftigelsen. Arbejdsgiverne spiller en vigtig rolle i forbindelse med opkvalificering og omskoling af deres ansatte, herunder af de personer, der befinder sig i en sårbar situation. Effektive foranstaltninger til at hjælpe personer i en sårbar situation på arbejdsmarkedet, så de kan få adgang til beskæftigelse, kan bl.a. bestå i at vurdere eksisterende færdigheder og kompetencer, kortlægge opkvalificerings- og omskolingsbehov, øge anerkendelsen og valideringen af eksisterende viden og færdigheder og kompetencer, give erhvervsvejledning samt sørge for faglig rehabilitering og rimelig tilpasning for personer med handicap. Desuden kan målrettede kurser for iværksættere og opstartsstøtte være effektive for nogle personer, der befinder sig i en sårbar situation. Det er også værd at overveje økonomiske incitamenter til at komme ud på arbejdsmarkedet og fjerne understøttelsesfælder.
9. Arbejdsgivere kan få hjælp og støtte til at ansætte personer i en sårbar situation på arbejdsmarkedet gennem f.eks. oplysning, identificering af behov for at tilpasse arbejdspladsen, rådgivning om sikring af tilgængelighed og rimelig tilpasning samt støttetjenester efter jobanvisning. Der bør især lægges vægt på tilgængeligheden af og adgangen til hjælpeteknologier og IT-løsninger. Det er værd at overveje skatte- og afgiftsmæssige incitamenter, herunder støtte til ansættelse. Befordringen af en positiv arbejdspladskultur, der fremmer inklusiv praksis, herunder ikkediskriminerende og inklusive ansættelsesforløb, og som tilbyder støtte til og uddannelse i kompetencer i at håndtere mangfoldighed, kan øge mulighederne for personer i en ugunstig situation.

10. Potentialet i ny teknologi, digitalisering og ændringer i arbejdsverdenen generelt bør komme alle til gode. Der bør træffes foranstaltninger til at bekæmpe eksisterende uligheder. Det er vigtigt at finde ud af, hvordan digitaliseringen påvirker arbejdstagere og jobsøgende, der befinder sig i en sårbar situation på arbejdsmarkedet, herunder deres muligheder for opkvalificering og omskoling under hensyntagen til den kønsrelaterede beskæftigelseseffekt. For personer med handicap rummer ny teknologi, herunder brugen af kunstig intelligens, et stort potentiale, forudsat at den er tilgængelig, økonomisk overkommelig og handicapvenlig og ikke fører til forskelsbehandling.
11. Erhvervsformer som f.eks. selvstændig virksomhed, der giver fleksibilitet med hensyn til arbejdsbyrde, arbejdsplan og arbejdssted, kan sikre bedre overensstemmelse mellem handicap og dagligdag. Desuden kan platformen og gig-økonomien skabe nye jobmuligheder for personer i en sårbar situation på arbejdsmarkedet. Hvis disse muligheder skal udnyttes fuldt ud, bør der dog sikres jobkvalitet og varige job samt tilgængelighed med passende jobbeskyttelse.
12. Den sociale økonomi og især sociale virksomheder kan være af særlig stor værdi, når det drejer sig om at støtte personer i en sårbar situation, som gør sig klar til og deltager på arbejdsmarkedet. Sociale virksomheder kan spille en afgørende rolle for skabelsen af varige job og fremme af social integration. Ud over at tilbyde job kan de sørge for opkvalificering og fremme aktivt medborgerskab og dermed opbygge disse personers beskæftigelsesegnethed i det almindelige erhvervsliv.
13. Offentlige myndigheder kan øge beskæftigelsen af forskellige grupper af personer, der befinder sig i en sårbar situation på arbejdsmarkedet, ved at gennemføre sociale hensyn og navnlig beskæftigelseskriterier i offentlige udbudsprocedurer.
14. EU-midler, navnlig Den Europæiske Socialfond, er afgørende for at nå ud til og hjælpe dem, der befinder sig i en sårbar situation, så de kan blive integreret på både arbejdsmarkedet og i samfundet, f.eks. ved at fremme sociale innovationer og ved at gennemføre tværsektorielle initiativer.

OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE TIL i overensstemmelse med deres kompetencer og under hensyntagen til nationale forhold og med respekt for arbejdsmarkedsparternes rolle og autonomi at:

15. fortsætte med at udvikle inklusive og omfattende arbejdsmarkedspolitikker, der lægger vægt på personer i en sårbar situation, så de lettere kan opnå og fastholde beskæftigelse, samt hjælper dem med at tilpasse sig de skiftende behov på arbejdsmarkedet, herunder på de regionale, lokale og sektorspecifikke arbejdsmarkeder. I denne forbindelse bør der tages særligt hensyn til landdistrikter;
16. udforme sådanne politikker på en integreret måde under hensyntagen til ligestillingsperspektivet og så der fokuseres på tidlig indgriben og derved forhindre, at de, der allerede befinder sig i en sårbar situation på arbejdsmarkedet, bliver stillet mere ugunstigt. Samspillet mellem løn og sociale sikringsydelser bør fremmes på en måde, som hjælper folk ud af inaktivitet, og gør, at det kan betale sig at arbejde;
17. øge udbuddet af multisektorielle, tværfaglige lavtærskeltjenester til personer i en sårbar situation, herunder personer med handicap. Disse kan omfatte kvikskranger og individualiserede tjenester, f.eks. jobcoaching, tilskud og relevante tjenester for arbejdsgivere. Dette vil kræve bedre koordinering og stærkere partnerskaber mellem de forskellige aktører, herunder offentlige og private arbejdsformidlere, uddannelsesudbydere, leverandører af sundhedstjenester og sociale tjenester, civilsamfundet, herunder organisationer, der repræsenterer personer med handicap, samt arbejdsgivere og arbejdsmarkedets parter, til outreachaktiviteter og før og efter jobanvisning;
18. fremme kapacitetsopbygning i forskellige tjenester, der arbejder med personer i en sårbar situation på arbejdsmarkedet, herunder personer med handicap, og tilskynde til politiske eksperimenter med arbejdsgivere, relevante offentlige tjenester, civilsamfundsorganisationer og arbejdsmarkedets parter;

19. intensivere deres bestræbelser på at gennemføre henstillingen om opkvalificeringsforløb og fremme skræddersyet uddannelse og livslang erhvervsvejledning for personer i en sårbar situation med henblik på at fremme kontinuerlig læring, navnlig på jobbet. Det bør være muligt at ajourføre færdigheder og kompetencer, der er relevante for arbejdsmarkedet, herunder karrieremuligheder som iværksættere, og fremme arbejdsgivernes engagement i opkvalificering og omskoling;
20. fremme bevidstheden blandt arbejdsgivere og udvikle tjenester, der hjælper arbejdsgiverne med at højne jobtilbuddenes kvalitet og give flere personer i en sårbar situation, navnlig personer med handicap, muligheder for oplæring på arbejdspladsen, herunder gennem præmieordninger, skræddersyede job, rimelig tilpasning og ved at gøre arbejdsmiljøerne tilgængelige, f.eks. via hjælpeteknologier;
21. fremme mere inklusive ansættelsesforløb og søge at forbedre arbejdsformidlingstjenester og jobmatchning med henblik herpå. Hvor det er relevant, skal arbejdsgiverne modtage oplysninger om tilgængelige økonomiske incitamenter;
22. gøre fuld brug af relevante EU-finansieringsinstrumenter, navnlig Den Europæiske Socialfond, i forbindelse med gennemførelsen af aktive integrationspolitikker og forbedringen af arbejdsmarkedsintegrationen for personer i en sårbar situation, herunder personer med handicap.

**OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE OG EUROPA-KOMMISSIONEN TIL i
overensstemmelse med deres respektive kompetencer og under hensyntagen til nationale
forhold og med respekt for arbejdsmarkedsparternes rolle og autonomi at:**

23. overveje, når gennemførelsen af principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder fremmes, hvordan inklusive arbejdsmarkeder og situationen for personer i en sårbar situation kan forbedres, så deres færdigheder og kompetencer og beskæftigelsesudsigter kan forbedres i takt med andres, og flere dermed får de færdigheder og kompetencer, som arbejdsmarkedet har brug for;

24. bedre inddrage arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet i udformningen, planlægningen og gennemførelsen af politikker og strategier, der skal sikre en varig integration på arbejdsmarkedet af personer i en sårbar situation, herunder personer med handicap;
25. øge bevidstheden blandt alle, navnlig arbejdsgivere og arbejdsformidlinger, om, hvordan man kan forbedre rummeligheden på og adgangen til arbejdsmarkedet, f.eks. ved at komme med positive eksempler;
26. undersøge potentialet i ny teknologi og nye former for arbejde, herunder platformsarbejde, så der skabes nye muligheder for at integrere personer, der befinder sig i en sårbar situation på arbejdsmarkedet, samtidig med at der tages hensyn til arbejdsvilkårenes kvalitet, sundhed og sikkerhed samt adgangen til passende social beskyttelse;
27. støtte udviklingen af sociale virksomheder og forbedre deres rammebetingelser, herunder i givet fald betingelserne vedrørende deres retlige rammer og adgang til finansiering, og til at gøre socialøkonomien mere synlig;
28. overveje yderligere foranstaltninger og positive tiltag, herunder socialt ansvarlige offentlige udbudsprocedurer, som tilskynder til, at sårbare personer ansættes på arbejdsmarkedet;
29. yderligere styrke gennemførelsen af alle relevante henstillinger, herunder henstillingen om aktiv integration af mennesker, der er udstødt fra arbejdsmarkedet, og henstillingen om integration af langtidsledige på arbejdsmarkedet. Der skal lægges særlig vægt på gennemførelsen af ungdomsgarantien for at nå ud til unge fra dårligt stillede miljøer, f.eks. personer med migrantbaggrund, personer med handicap eller personer med omsorgsforpligtelser;

30. forbedre dataindsamlingen i overensstemmelse med bestemmelserne om databeskyttelse, hvor det er relevant, for så vidt angår beskæftigelsessituationen for personer, der befinder sig i en sårbar situation på arbejdsmarkedet, navnlig personer med handicap⁴.

OPFORDRER Europa-Kommissionen til at:

31. lægge særlig vægt på personer, der befinder sig i en sårbar situation på arbejdsmarkedet, herunder personer med handicap, i alle relevante politikker og initiativer ved at bygge på hidtidige mekanismer, herunder i forbindelse med fremtidige europæiske strategier for beskæftigelse og vækst og i det europæiske semester samt i forbindelse med de forskellige finansieringsinstrumenter, navnlig Den Europæiske Socialfond;
32. fortsætte med at støtte gensidig læring og udveksling af god praksis mellem medlemsstaterne.

**OPFORDRER BESKÆFTIGELSESDUDVALGET OG UDVALGET FOR SOCIAL
BESKYTTELSE TIL AT**

33. samarbejde med Europa-Kommissionen om at gøre data om personer med handicap mere tilgængelige og anvende de foreliggende oplysninger i deres arbejde vedrørende beskæftigelse og aktiv integration af personer, der befinder sig i en sårbar situation, herunder i tematisk overvågning og statistisk analyse, med data opdelt efter køn og eventuelt handicap og aldersgruppe;
34. fortsat udføre tematisk og landespecifik multilateral overvågning, hvis det er relevant, om medlemsstaternes resultater og politikker vedrørende personer i en sårbar situation på arbejdsmarkedet, herunder personer med handicap.

⁴ EU's statistikker har valgt en definition af handicap, der er baseret på selvrapporteret handicap, og hvordan det nedsætter funktionsevnen. Selv om en sådan definition er blevet anvendt i ad hoc-moduler i arbejdskraftundersøgelsen, indgår den ikke i den almindelige arbejdskraftundersøgelse. Manglen på omfattende og nylige data begrænser sammenligningerne mellem mange reformer og initiativer. Andre definitioner anvendes i nationale undersøgelser. Nogle data om handicap og beskæftigelse er tilgængelige på grundlag af statistikker over indkomstforhold og levevilkår (SILC).

Referencer

1. EU-institutionerne

- Interinstitutionel proklamation om den europæiske søjle for sociale rettigheder undertegnet den 17. november 2017 (13129/17)

2. EU-lovgivning:

- Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse
- Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv
- Rådets direktiv 2006/54/EF af 5. juli 2006 om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/882 af 17. april 2019 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

2. Rådet

- Rådets henstilling af 22. april 2013 om oprettelsen af en ungdomsgaranti (EUT C 120 af 26.4.2013, s. 1)
- Rådets henstilling af 15. februar 2016 om integration af langtidsledige på arbejdsmarkedet (EUT C 67 af 20.2.2016, s. 1)
- Rådets henstilling af 19. december 2016 om opkvalificeringsforløb: Nye muligheder for voksne (EUT C 484 af 24.12.2016, s. 1)
- Rådets henstilling af 8. november 2019 om adgang til social beskyttelse for arbejdstagere og selvstændige (EUT C 387 af 15.11.2019, s. 1)

- Rådets konklusioner "Mod mere inklusive arbejdsmarkeder" af 9. marts 2015 (7017/15)
- Rådets konklusioner "Fremme af den sociale økonomi som en central drivkraft for den økonomiske og sociale udvikling i Europa" af 7. december 2015 (15071/15)
- Rådets konklusioner "Bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse: en integreret tilgang" af 16. juni 2016 (10434/16)
- Rådets konklusioner "Svar på Kommissionens liste over tiltag til at forbedre LGBTI-personers ligestilling" af 16. juni 2016 (10417/16)
- Rådets konklusioner "Strategier for, at det skal kunne betale sig at arbejde" af 15. juni 2017 (9647/17)
- Rådets konklusioner "Velfærdsøkonomi" af 24. oktober 2019 (13171/19)

3. Europa-Kommissionen

- Henstilling 2008/867/EF af 3. oktober 2008 om aktiv integration af mennesker, som er udstødt fra arbejdsmarkedet
- Meddelelse om "Den europæiske handicapstrategi 2010-2020: et nyt tilsagn om et Europa uden barrierer (KOM(2010) 636 endelig)
- Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget "Sociale investeringer i vækst og samhørighed, herunder gennem anvendelse af Den Europæiske Socialfond 2014-2020" af 20. februar 2013 (COM (2013) 83 final)

4. Andet

- FN's konvention om rettigheder for personer med handicap af 13. december 2006